

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 2 och 3 § i lagen om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift ändras.

Det föreslås att sjukförsäkringens sjukvårdspremie sänks med 0,04 procentenheter till 1,24 %. Premien för pensions- och förmanstagare sjunker till 1,41 %. Det föreslås

att arbetsgivares folkpensionsavgift sänks med 0,1 procentenheter från nivån för 2007.

Propositionen anknyter till budgetpropositionen för 2008 och avses bli behandlad i samband med den.

Avsikten är att lagen ska träda i kraft vid ingången av 2008.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Allmänt

I sjukförsäkringslagen (1224/2004) ingår bestämmelser om finansieringen av sjukförsäkringen. Dessa ändrades genom en ändring av sjukförsäkringslagen (1113/2005) som trädde i kraft vid ingången av 2006. Till följd av ändringen består finansieringen av sjuk-

försäkringssystemet av dels finansiering av sjukvårdsförsäkring, dels finansiering av arbetsinkomstförsäkring.

Ungefär 95 % av utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen finansieras genom arbetsgivares sjukförsäkringsavgifter och sjukförsäkringens dagpenningsskatter som tas ut hos löntagare och företagare. Övriga utgifter för arbetsinkomstförsäkringen finansieras med statsmedel. Enligt sjukförsäkringslagen bestäms premieprocentsatsen för arbetsgiva-

res sjukförsäkringsavgift och sjukförsäkringens dagpenningsskatt årligen genom förordning av statsrådet.

Sjukvårdsförsäkringen finansieras av de försäkrade och av staten med lika stora andelar. Staten finansierar emellertid helt de ersättningar för sjukvårdskostnader som betalas till EU-länderna. För att finansiera sjukvårdsförmånerna tar man ut en sjukvårdspremie av alla försäkrade, vars belopp är större för personer med pensions- eller andra förmånsinkomster än för löntagare.

Folkpensionerna finansieras med statsmedel och med arbetsgivares folkpensionsavgift. De försäkrade deltar inte i finansieringen av folkpensionerna.

1.2. Sjukförsäkringens sjukvårdspremie

Med sjukförsäkringens sjukvårdspremien finansieras de ersättningar som Folkpensionsanstalten betalar för läkemedels-, rese- och vårdkostnader, läkararvoden, tandläkararvoden samt rehabiliteringsutgifter.

Enligt sjukförsäkringslagen regleras premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie årligen genom lag. Bestämmelser om sjukvårdspremier ingår i lagen om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift (1262/2006). År 2007 har det tagits ut 1,28 % av alla försäkrade i sjukvårdspremie. Dessutom har det tagits ut ytterligare 0,17 % av personer med pensions- och förmånsinkomster. Premien för dem har alltså varit sammanlagt 1,45 %.

Enligt 18 kap. 23 § i sjukförsäkringslagen justeras premieprocentsatsen för sjukvårdspremien årligen så att intäkterna av sjukvårdspremierna och statens andel täcker utgifterna för sjukvårdsförsäkringen. Vid justeringen av premierna kommer man att iaktta de ovan nämnda finansieringsandelar som fastställts i sjukförsäkringslagen för staten och de försäkrade. I motiveringen till regeringspropositionen om en reform av finansieringen av sjukförsäkringen har det dessutom konstaterats att skillnaden mellan den sjukvårdspremie som betalas på basis av pen-

sions- och förmånsinkomster och den som betalas på basis av annan förvärvsinkomst även i fortsättningen ska vara 0,17 procentenheter vid justeringen av sjukvårdspremien.

Enligt en utredning som Folkpensionsanstalten gjort på grundval av 18 kap. 28 § i sjukförsäkringslagen beräknas ersättnings- och förmånsinkomster för sjukförsäkringsfondens sjukvårdsförsäkring samt Folkpensionsanstaltens omkostnader uppgå till sammanlagt 2 186 miljoner euro år 2008. Som utgifter har man då räknat sjukvårdsförsäkringens del av Folkpensionsanstaltens omkostnader som finansieras ur sjukförsäkringsfonden med stöd av 18 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen samt andra delar av Folkpensionsanstaltens omkostnader som finansieras av statsmedel. Från omkostnaderna har de kalkylerade intäkterna av egendom dragits av i enlighet med 18 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen. Dessutom har man i beräkningen av utgifterna för sjukförsäkringen beaktat vilken effekt den årliga förändringen i utgifterna har när det gäller att trygga ett minimibelopp för sjukförsäkringsfonden och vidare beaktat de sjukvårdsersättningar som betalas till EU-länderna, sammanlagt ca 26 miljoner euro.

Av utgifterna för sjukvårdsförsäkringen finansierar staten helt de ersättningar som betalas till EU-länderna, uppskattningsvis ca 12 miljoner euro, som inte kan täckas med sjukvårdsersättningar från EU-länderna. Dessutom finansierar staten Folkpensionsanstaltens omkostnader till ett belopp om ca 52 miljoner euro som betalas ur sjukförsäkringsfonden och som följer av verkställandet av övriga förmåner och ersättningar än de som direkt följer av sjukvårdsförsäkringen. Av de övriga utgifterna för sjukvårdsförsäkringen, sammanlagt ca 2 122 miljoner euro, finansieras hälften med sjukvårdspremier som tas ut hos de försäkrade och hälften med statsmedel. Vid fastställandet av försäkringsavgifterna och statens andel beaktas dessutom det beräknade överskottet för föregående år i sjukförsäkringens finansieringstillgångar, i sjukvårdsförsäkringen sammanlagt uppskattningsvis 55 miljoner euro, där statens andel utgör 24 miljoner euro och de försäkrades andel 31 miljoner euro.

Utgifter för sjukvårdsförsäkringen åren 2006—2008

	2006	2007	2008
Läkemedel	1 100	1 158	1 242
Läkararvoden	63	66	68
Tandläkararvoden	92	95	126
Undersökning och vård	60	66	70
Resor	181	200	211
SHVS	21	23	23
Sjukvård som ersätts enligt lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring	3	3	3
Andra förmåner	1	2	2
Rehabiliteringstjänster	229	239	246
Sjukvårdsersättningar till EU-länderna	11	15	16
Förmåner sammanlagt	1 762	1 867	2 007
Omkostnader för sjukvårdsförsäkringen	108	109	117
Andra omkostnader som finansieras	48	48	52
Förändring i utgifternas minimibelopp	7	9	10
Utgifter sammanlagt	1 925	2 033	2 186

Utgifterna för sjukvårdsförsäkringen uppskattas öka med 144 miljoner euro (7 %) från år 2007. Den största ökningen beror på ökningen i utgifterna för läkemedelsersättningar och höjningen av ersättningsnivån för tandläkararvoden till 40 % av ersättningsgrunden. Statens finansieringsandel av utgifterna för sjukvårdsförsäkringen ökar med ca 67 miljoner euro (6,5 %) från år 2007.

I regeringsprogrammet för Matti Vanhanens andra regering sägs det att ”effekterna av den ändring som 2008 sker i arbetspensionsavgiften beaktas när beslut fattas om arbetsgivarnas folkpensionsavgifter och inkomstbeskattningen för löntagare i enlighet med de centrala arbetsmarknadsorganisationernas överenskommelse från den 22 november 2006”. Arbetsmarknadsorganisationerna har avtalat om att den genomsnittliga arbetspensionsavgiften höjs med 0,2 procentenheter år 2008. Av denna höjning hänförs sig 0,1 procentenheter till arbetstagares arbetspensionsavgift och 0,1 procentenheter till den genomsnittliga arbetspensionsavgiften för arbetsgivare. Höjningen av arbetstagares arbetspensionsavgift kompenseras som en del av en lindrigare inkomstbeskattning.

De inkomster som ska beskattas vid kommunalbeskattningen och som utgör grund för

sjukvårdspremien kommer att öka från 2007 trots att även inkomstbeskattningen blir lindrigare genom en höjning av förvärvsinkomst-avdraget vid kommunalbeskattningen. Ändringen av förvärvsinkomst-avdraget höjer kalkylmässigt sjukvårdsavgiften med 0,01 procentenheter. Dessutom höjer ökningen av ersättningsnivån för tandläkararvoden kalkylmässigt sjukvårdsavgiften med 0,02 procentenheter. Ökningen av skatteinkomsterna minskar behovet av en kalkylerad höjning av sjukvårdspremien så att premien kan sänkas med 0,04 procentenheter i stället för att höjas.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att premieprocentsatsen för sjukvårdspremien fastställs till 1,24 % 2008. På grundval av pensions- och förmånsinkomster uppbärs ytterligare 0,17 %, varvid premien för pensions- och förmånsinkomsterna blir sammanlagt 1,41 %.

Sjukvårdspremierna justeras årligen, och därför är de föreslagna premierna i kraft till utgången av 2008.

1.3. Arbetsgivares folkpensionsavgift

Bestämmelser om arbetsgivares socialskyddsavgift finns i lagen om arbetsgivares

socialskyddsavgift (366/1963). Socialskyddsavgiften består av arbetsgivares folkpensionsavgift, som fastställs enligt den 1.1.2008 i kraft trädande folkpensionslagen (568/2007), och av arbetsgivares sjukförsäkringsavgift, som fastställs i sjukförsäkringslagen. Med hjälp av socialskyddsavgiften finansieras socialskyddsutgifter till följd av ålderdom, arbetsoförmåga, sjukdom och barns födelse. Intäkterna av arbetsgivares socialskyddsavgift uppgår 2007 till ca 2,4 miljarder euro, varav intäkterna av arbetsgivares folkpensionsavgift uppgår till ca 1,1 miljarder euro. Med intäkterna av folkpensionsavgiften finansieras 2007 ca 36 % av utgifterna för folkpensionsförsäkringen. Merparten av folkpensionsförsäkringens förmåner finansieras således med statliga medel.

Enligt 99 § i folkpensionslagen bestäms storleken av folkpensionsavgiften särskilt genom lag. Om storleken av den folkpensionsavgift som arbetsgivare år 2007 ska betala bestäms genom lagen om premieprocent-satsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift.

Storleken av privata arbetsgivares folkpensionsavgift 2007 är, beroende på avgiftsklass, 0,901, 3,101 eller 4,001 % av lönen. Till den mellersta avgiftsklassen hör privata arbetsgivare som bedriver affärsverksamhet, om beloppet av de avskrivningar som de har uppgett för beskattningen överstiger 50 500 euro och samtidigt utgör minst 10 och högst 30 % av de löner som betalats ut under samma skatteår. Till den högsta avgiftsklassen hör privata arbetsgivare, om beloppet av de avskrivningar som de har uppgett för beskattningen överstiger 50 500 euro och samtidigt utgör över 30 % av de löner som betalats ut. Övriga privata arbetsgivare hör till den lägsta avgiftsklassen. Vid fastställandet av folkpensionsavgiften jämföras statliga affärsverk med privata arbetsgivare enligt lagen om statliga affärsverk (1185/2002).

Hos övriga arbetsgivare (kommuner, samkommuner, kommunala affärsverk, den evangelisk-lutherska kyrkan eller en församling inom den, kyrkliga samfälligheter, det ortodoxa kyrkosamfundet eller en församling inom det, staten, statliga inrättningar och landskapet Åland) är storleken av folkpensionsavgiften 1,951 % av lönen år 2007.

Genom en temporär höjning av folkpensionsavgiften har man även kunnat finansiera försök i vissa kommuner i Lapplands län och skärgårdskommunerna, på Kajanalands förvaltningsförsöksområde, i Pielinen-Karelens ekonomiska region samt i Ilomants och Rautavaara kommuner. Genom dessa försök har privata arbetsgivare, statliga affärsverk samt kommunerna och församlingarna i egenskap av arbetsgivare befriats från arbetsgivares socialskyddsavgift.

I syfte att finansiera försöken i Lappland, Kajanaland och Pielinen i Karelens region föreslås att den temporära höjningen av arbetsgivares folkpensionsavgift fortsätter. Gällande folkpensionsavgifter har på grund av befrielsen från avgift höjts med 0,011 procentenheter, för att Folkpensionsanstalten ska kompenseras för de förlorade intäkter av folkpensionsavgifter till ett värde av sammanlagt ca 8 miljoner euro som berör alla tre försöken. Det föreslås att man fortsätter tillämpa höjningen år 2008.

De minskade intäkterna av arbetsgivares sjukförsäkringsavgift, vilket är en följd av de regionala försöken, ca 11 miljoner euro år 2008, kommer att finansieras med avgifter som tas ut för finansieringen av sjukförsäkringens arbetsinkomstförsäkring, med arbetsgivares sjukförsäkringsavgift samt med sjukförsäkringens dagpenningspremie som tas ut hos löntagare och företagare, om vilka bestäms särskilt.

Vid ingången av år 2008 träder en totalreform av folkpensionslagen i kraft. Genom reformen avskaffas kommunernas dyrhetsgrupper. I enlighet med regeringsprogrammet föreslås att folkpensionerna höjs med 20 euro per månad från ingången av 2008. Dessutom föreslås att sänkningen av folkpensionerna slopas under tiden för anstaltsvård och att gränsen för justering av bostadsbidraget för pensionstagare höjs temporärt. En separat regeringsproposition om dessa ändringar kommer att lämnas. Till följd av ändringarna kommer utgifterna för folkpensionsförsäkringen att öka med sammanlagt ca 330 miljoner euro.

Det föreslås en sänkning av alla arbetsgivares folkpensionsavgift med 0,1 procentenheter från början av 2008 för att kompensera höjningen av arbetsgivares arbetspensions-

avgift med 0,1 procentenheter. De arbetsgivares folkpensionsavgifter som föreslagits för år 2008 är hos privata arbetsgivare och statliga affärsverk 0,801, 3,001 eller 3,901 %, beroende på gällande avgiftsklass, och hos övriga arbetsgivare (kommuner, samkommuner, kommunala affärsverk, den evangelisk-lutherska kyrkan eller församlingar inom den, kyrkliga samfundigheter, det ortodoxa kyrkosamfundet eller församlingar inom det, staten, statliga inrättningar och landskapet Åland) 1,851 % av lönen. En sänkning av arbetsgivarnas folkpensionsavgift kommer att minska arbetsgivarens avgifter som inte har samband med utförande av arbete och öka statens andel av finansieringen av grundskyddet.

De föreslagna avgifterna gäller tills vidare, dock högst till utgången av 2009, då försöken med befrielse från avgift upphör.

2. Propositionens konsekvenser

Premieprocentsatsen för de försäkrades sjukvårdspremie kommer att sjunka med 0,04 procentenheter på grund av de ökade inkomster som ska beskattas i kommunalbeskattningen. Statens andel av utgifterna för sjukvårdsförsäkringen kommer att öka år 2008 med ca 67 miljoner euro. Statens finansieringsandel blir sammanlagt ca 1 090 miljoner euro.

En sänkning av arbetsgivarens folkpensionsavgift med 0,1 procentenheter kommer att minska intäkterna från de folkpensionsavgifter som redovisas till Folkpensionsanstalten med ca 65 miljoner euro år 2008 och på årsnivå med 70 miljoner euro. Intäkterna från privata arbetsgivares avgifter minskar med 47 miljoner euro, från kommunala arbetsgivares avgifter med 13 miljoner euro, från statliga arbetsgivare med 4,5 miljoner euro och från kyrkliga arbetsgivare med 0,5 miljoner euro år 2008.

Genom de folkpensionsavgifter som föreslagits för 2008 och statens finansieringsandel på 40 % är det inte möjligt att täcka alla utgifter för folkpensionsförsäkringen. Enligt folkpensionslagen ansvarar staten med ett garantibelopp för att minimibeloppet på fyra % av folkpensionsfondens nettofinansierings-

tillgångar nås. Storleken av statens garantibelopp som år 2008 behövs i folkpensionsfonden uppskattas uppgå till 529 miljoner euro. Som en följd av de höjningar av förmåner och den sänkning av arbetsgivarnas folkpensionsavgift som föreslås för 2008 stiger statens finansieringsandel av utgifterna för folkpensionsförsäkringen till 68 %. År 2007 är den ca 64 %.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Vid beredningen har finansministeriet, Folkpensionsanstalten, Skattestyrelsen samt företrädare för de centrala arbetsmarknadsorganisationerna hörts.

4. Samband med andra propositioner

Propositionen anknyter till budgetpropositionen för 2008 och avses bli behandlad i samband med den. I fråga om folkpensionsavgiften anknyter propositionen till den regeringsproposition som har lämnats till riksdagen med förslag till lag om ändring av sjukförsäkringslagen och 4 § i lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift (RP 76/2007 rd.) i syfte att samordna den lön som utgör grund för sjukdagpenning och dagpenningspremie.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2008.

6. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 81 § 1 mom. i grundlagen bestäms om statsskatt genom lag. I lagen ska bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek ingå och om de skattskyldigas rättsskydd.

Sjukförsäkringens sjukvårdspremie och ar-

betsgivares folkpensionsavgift är avgifter av skattenatur. Det föreslås att beloppet av dessa ska regleras i lag. Bestämmelser om grunderna för avgiftsskyldighet och om den avgiftsskyldiges rättsskydd finns i sjukförsäkringslagen och i lagen om arbetsgivares soci-

alskyddsavgift. Regeringen anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***1.****Lag****om ändring av 2 och 3 § i lagen om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 22 december 2006 om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift (1262/2006) 2 § 1 mom. och 3 § 1 mom. som följer:

2 §

Sjukförsäkringens sjukvårdspremie utgör 1,24 procent av den förvärvsinkomst som beskattas vid kommunalbeskattningen och av de andra premiegrunder som avses i 18 kap. 14 och 16—19 § i sjukförsäkringslagen.

3) 3,901 procent i avgiftsklass III.

Hos övriga arbetsgivare är folkpensionsavgiftens storlek 1,851 procent.

3 §

För privata arbetsgivare och för sådana statliga affärsverk på vilka lagen om statliga affärsverk (1185/2002) tillämpas är storleken på arbetsgivares folkpensionsavgift

- 1) 0,801 procent i avgiftsklass I,
- 2) 3,001 procent i avgiftsklass II,

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008. Premieprocentsatser enligt 2 § 1 mom. i denna lag tillämpas på sjukförsäkringens sjukvårdspremie som tas ut för 2008. Premieprocentsatser enligt 3 § tillämpas på arbetsgivares folkpensionsavgift som erläggs på grundval av den lön som betalas från den 1 januari 2008.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 26 oktober 2007

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Liisa Hyssälä*

*Bilaga
Parallelltext*

1.

Lag

om ändring av 2 och 3 § i lagen om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 december 2006 om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift (1262/2006) 2 § 1 mom. och 3 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Sjukförsäkringens sjukvårdspremie utgör 1,28 procent av den förvärvsinkomst som beskattas vid kommunalbeskattningen och av de andra premiegrunder som avses i 18 kap. 14 och 16—19 § i sjukförsäkringslagen.

3 §

Storleken på arbetsgivares folkpensionsavgift är hos privata arbetsgivare och hos sådana statliga affärsverk på vilka tillämpas lagen om statliga affärsverk (1185/2002)

- 1) 0,901 procent i avgiftsklass I,
- 2) 3,101 procent i avgiftsklass II,
- 3) 4,001 procent i avgiftsklass III.

Hos övriga arbetsgivare är folkpensionsavgiftens storlek 1,951 procent.

Föreslagen lydelse

2 §

Sjukförsäkringens sjukvårdspremie utgör 1,24 procent av den förvärvsinkomst som beskattas vid kommunalbeskattningen och av de andra premiegrunder som avses i 18 kap. 14 och 16—19 § i sjukförsäkringslagen.

3 §

För privata arbetsgivare och för sådana statliga affärsverk på vilka lagen om statliga affärsverk (1185/2002) tillämpas är storleken på arbetsgivares folkpensionsavgift

- 1) 0,801 procent i avgiftsklass I,
- 2) 3,001 procent i avgiftsklass II,
- 3) 3,901 procent i avgiftsklass III.

Hos övriga arbetsgivare är folkpensionsavgiftens storlek 1,851 procent.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

Premieprocentsatser enligt 2 § 1 mom. i denna lag tillämpas på sjukförsäkringens sjukvårdspremie som tas ut för 2008. Premieprocentsatser enligt 3 § tillämpas på arbetsgivares folkpensionsavgift som erläggs på grundval av den lön som betalas från den 1 januari 2008.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.